

Warszawa,28.....września 2009 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-626693-X/09/MS

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan
Bogdan BORUSEWICZ

Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

GABINET MARSZAŁKA SENATU

Wpłynęło do.....29.09.09.....

nr.....5036.....podpis.....borusewicz

P. J. Kozłowski
SECRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło do.....1.10.....zaj
nr.....6610.....notatka.....*man*

Kawaleremery Paweł Marzalek

Upierzejmie informuję Pana Marszałka, iż w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich przeprowadzone zostało postępowanie wyjaśniające w sprawie dotyczącej odmowy nadania statusu uchodźcy Panu A S. oraz członkom Jego rodziny, zasygnalizowanej w oświadczeniu Senatora Piotra Juliusza Andrzejewskiego, przekazane przez Pana Marszałka pismem z dnia 6 sierpnia 2009 r. (sygn. BPS/DSK-043-1892/09). W załączniku do niniejszego pisma pozwolę sobie przesłać Panu Marszałkowi kopię odpowiedzi udzielonej na wspomniane wyżej oświadczenie.

Załącznik.: 6 stron.

Z przesłaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Zastępca
Rzecznika Praw Obywatelskich
Stanisław TROCIUK

RPO-626693-X/09/MS

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa,²⁷.....września 2009 r.

Pan
Piotr Juliusz ANDRZEJEWSKI
Senator Rzeczypospolitej Polskiej

szanowny Panie Senatorze

W nawiązaniu do złożonego przez Pana Senatora oświadczenia dotyczącego sytuacji Pana A S oraz członków Jego rodziny, pragnę poinformować, iż w przedmiotowej sprawie w Biurze RPO przeprowadzone zostało postępowanie wyjaśniające. W trakcie tego postępowania szczegółowej analizie poddane zostały akta postępowań administracyjnych, toczących się w przedmiocie nadania Cudzoziemcowi statusu uchodźcy na terytorium Polski. W wyniku podjętych działań nie stwierdzono jednak naruszenia wolności i praw Cudzoziemca, które uzasadniałoby podjęcie przez Rzecznika Praw Obywatelskich interwencji.

Pierwszy wniosek o nadanie statusu uchodźcy na terytorium Polski Pan A S. złożył w dniu 5 września 2004 r. w Granicznej Placówce Kontrolnej Straży Granicznej w Terespolu. Wniosek obejmował także małżonkę Cudzoziemca, Panią F U, oraz dziesięcioro małoletnich dzieci. W trakcie postępowania statusowego, celem uzasadnienia swojego wniosku, Cudzoziemiec powoływał się na szereg wątków dotyczących jego sytuacji osobistej, rodzinnej i zawodowej. Zeznał m.in., iż pełnił funkcję ochroniarza Prezydenta Czeczenii, Dżochara Dudajewa, pracował w administracji miasta Groznego, służbach celnych i policji drogowej, a po wyjeździe do Inguszetii

zaangażował się w prace organizacji „Prawo”, zajmującej się ochroną praw człowieka. Podniósł przy tym, iż był współzałożycielem i zastępcą prezesa tej organizacji. W trakcie prowadzonych przesłuchań Cudzoziemiec wskazywał także na swoją działalność w organizacji międzynarodowej Hello Trust oraz Międzynarodowym Czerwonym Krzyżu.

Decyzją z dnia 28 września 2005 r. (DP-II-2174/SU/2004) Prezes Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców odmówił jednak nadania Panu A S. i członkom Jego rodziny statusu uchodźcy. Jednocześnie udzielił Cudzoziemcom zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W uzasadnieniu decyzji organ wskazał, iż część opisywanych przez Cudzoziemca okoliczności, jak np. Jego praca w ochronie Prezydenta Czeczenii, nie pozostaje w związku przyczynowym z faktem opuszczenia przez Niego kraju pochodzenia. W ocenie Prezesa, jedynym wątkiem, który mógłby zostać uznany za przyczynę zagrożenia dla Cudzoziemca było deklarowane zaangażowanie w działalność na rzecz praw człowieka w organizacji „Prawo”. Po analizie złożonych przez Cudzoziemca wyjaśnień, organ uznał jednak tę okoliczność za niewiarygodną. W ocenie Prezesa Urzędu, Cudzoziemiec nie uprawdopodobnił zatem, iż faktycznie podlegał represjom, które można by było uznać za prześladowania w rozumieniu Konwencji dotyczącej statusu uchodźców, sporządzonej w Genewie dnia 28 lipca 1951 r. (Dz.U. z 1991 r. Nr 119, poz. 515 i 516). Równocześnie Prezes Urzędu uznał, iż wobec Cudzoziemca i członków Jego rodziny zachodzą przesłanki do udzielenia zgody na pobyt tolerowany. Zgoda taka – na mocy art. 16 ust. 1 pkt. 1 w związku z art. 97 pkt 1 ówczesnej wersji ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2008 r. Nr 70, poz. 416) – udzielana bowiem była cudzoziemcowi między innymi wówczas, gdy nie spełniał on przesłanek do nadania statusu uchodźcy, lecz jego wydalenie mogło nastąpić jedynie do kraju, w którym zagrożone byłoby jego prawo do życia, wolności i bezpieczeństwa osobistego oraz narażać go na tortury, czy nieludzkie lub poniżające traktowanie. W ocenie Prezesa Urzędu, zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazywał właśnie, iż zagrożenie dla Cudzoziemca nie wiąże się z innymi czynnikami, niż fakt zamieszkiwania na obszarze konfliktu zbrojnego.

Od powyższej decyzji Cudzoziemiec złożył odwołanie do Rady do Spraw Uchodźców. Decyzją z dnia 16 listopada 2005 r. (nr RdU-835-1/S/05), Rada utrzymała w mocy decyzję Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców. Rada podzieliła przy

tym stanowisko organu pierwszej instancji, zgodnie z którym w trakcie postępowania Pan A S nie przytoczył żadnych okoliczności, które mogłyby świadczyć, iż był on prześladowany z powodów określonych w Konwencji genewskiej, tj. z powodu rasy, religii, narodowości, przynależności do określonej grupy społecznej lub przekonań politycznych, bądź też które uzasadniałyby obawę przed takim prześladowaniem

Cudzoziemiec nie skorzystał z prawa do zaskarżenia decyzji Rady do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

W dniu 16 stycznia 2006 r. Pan A S złożył drugi wniosek o nadanie statusu uchodźcy. Wniosek ten także obejmował członków rodziny Cudzoziemca. Decyzją z dnia 31 stycznia 2006 r. (nr DP-II-70/SUB/2006) Prezes Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców umorzył jednak postępowanie w przedmiotowej sprawie jako bezprzedmiotowe. Prezes Urzędu podniósł przy tym, iż sprawa zakończona została ostateczną decyzją Rady do Spraw Uchodźców z dnia 16 listopada 2005 r., a w nowym wniosku Strona powołała się na te same okoliczności faktyczne, które były badane przez organy podczas pierwszego postępowania. Decyzja ta utrzymana została w mocy rozstrzygnięciem Rady do Spraw Uchodźców z dnia 13 marca 2006 r. (nr RdU-835-2/S/2005). W wyniku złożonej przez Cudzoziemca skargi, wyrokiem z dnia 7 grudnia 2006 r. o sygn. V SA/Wa 1005/06 Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie uchylił jednak obie decyzje. Sąd wskazał bowiem, iż w postępowaniu odwoławczym Cudzoziemiec złożył do sprawy nowe dokumenty, pochodzące z okresu już po wydaniu decyzji Rady z 16 listopada 2005 r. W ocenie Sądu, w sprawie powinno zatem dojść do oceny złożonych przez Cudzoziemca dowodów w zestawieniu z uprzednio zgromadzonym w sprawie materiałem.

Decyzją wydaną w dniu 28 maja 2008 r. (nr DPU-420-70/SUB/2006), Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców ponownie odmówił nadania Cudzoziemcowi i członkom Jego rodziny statusu uchodźcy i nakazał opuszczenie terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uznając, iż wobec Cudzoziemców nie zachodzą przesłanki do udzielenia zgody na pobyt tolerowany. Decyzja ta uchylona została jednak przez Radę do Spraw Uchodźców, a sprawę przekazano do ponownego rozpatrzenia organowi pierwszej instancji (decyzja Rady do Spraw Uchodźców z 3 grudnia 2008 r. nr RdU-835-4/S/2005).

Po ponownym zbadaniu sprawy, decyzją z 28 lutego 2009 r. (nr DPU-II-420-70/SUB/2006), Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców po raz kolejny odmówił Panu A

S. [imię], Jego Małżonce oraz małoletnim dzieciom nadania statusu uchodźcy. Jednocześnie udzielił Zainteresowanym ochrony uzupełniającej. Odmawiając przyznania Cudzoziemcowi statusu uchodźcy organ stwierdził, iż Zainteresowany nie wykazał faktów czy okoliczności, które mogłyby uzasadniać jego obawę przed indywidualnym prześladowaniem. Zgromadzony materiał dowodowy nie dawał - w ocenie organu - podstaw do uznania, iż władze w kraju pochodzenia podejmowały wobec Cudzoziemca działania krzywdzące na tle jego rasy, religii, narodowości, przynależności do określonej grupy społecznej, czy poglądów politycznych. Z zeznań Cudzoziemca - zdaniem Szefa Urzędu - nie wynikało, by mógł on być narażony na prześladowania ze strony władz, bądź innych podmiotów. Tym niemniej organ uznał, iż powrót Cudzoziemca do kraju pochodzenia mógłby go narażać na rzeczywiste ryzyko doznania poważnej krzywdy przez - między innymi - nieludzkie lub poniżające traktowanie, poważne i zindywidualizowane zagrożenie dla życia lub zdrowia wynikające z powszechnego stosowania przemocy wobec ludności cywilnej w kraju pochodzenia. Okoliczności te - w ocenie organu - przemawiały za udzieleniem Panu A. S. [imię] oraz członkom Jego rodziny ochrony uzupełniającej.

Jak wynika z poczynionych ustaleń, od decyzji tej Cudzoziemiec nie złożył odwołania do Rady do Spraw Uchodźców.

W dniu 4 maja 2006 r. Cudzoziemiec złożył kolejny, trzeci już wniosek o nadanie statusu uchodźcy. Decyzją z dnia 30 maja 2006 r. (nr DP-II-784/SUB/2006) Prezes Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców umorzył postępowanie w przedmiotowej sprawie z uwagi na jej tożsamość ze sprawą zakończoną decyzją Rady do Spraw Uchodźców o nr RdU-835-1/S/2005. Decyzja ta utrzymana została w mocy decyzją Rady do Spraw Uchodźców z 29 sierpnia 2006 r. (RdU-835-3/S/2005). Jak wynika z posiadanych przez Rzecznika informacji, rozstrzygnięcie Rady nie zostało przez Cudzoziemca zaskarżone do sądu administracyjnego.

Mając na uwadze powyższe ustalenia pozwolę sobie podkreślić, co następuje.

Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, cudzoziemcowi nadaje się status uchodźcy, jeśli na skutek uzasadnionej obawy przed prześladowaniem w kraju pochodzenia z powodu rasy, religii, narodowości, przekonań politycznych lub przynależności do określonej grupy społecznej

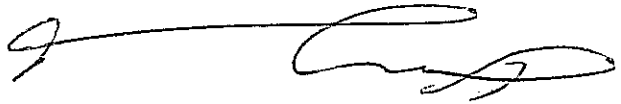
nie może lub nie chce korzystać z ochrony tego kraju. Ustalenie statusu uchodźcy wymaga zatem wykazania przez aplikującego istnienia „uzasadnionej obawy” przed skierowanym przeciwko niemu, zindywidualizowanym prześladowaniem, a także potrzebą oceny przez organ racjonalności tej obawy oraz wiarygodności osoby aplikującej o status. Obawa przed prześladowaniem w kraju pochodzenia nie może przy tym opierać się wyłącznie na subiektywnym odczuciu cudzoziemca. Musi ona być w pewien sposób zobiektywizowana poprzez odniesienie do realiów panujących w kraju pochodzenia cudzoziemca.

Wspomnieć w tym miejscu należy jednak, iż status uchodźcy nie jest jedynym rodzajem ochrony udzielanej cudzoziemcom na terytorium Polski. Ustawą z dnia 18 marca 2008 r. o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i niektórych innych ustaw, do porządku prawnego wprowadzona została tzw. ochrona uzupełniająca. Zastąpiła ona częściowo wspomnianą już w kontekście sprawy Pana A S. . . . zgodę na pobyt tolerowany. Zgodnie z art. 15 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, cudzoziemcowi, który nie spełnia warunków do nadania statusu uchodźcy udziela się ochrony uzupełniającej w przypadku, gdy powrót do kraju pochodzenia może narazić go na rzeczywiste ryzyko doznania poważnej krzywdy przez orzeczenie kary śmierci lub wykonanie egzekucji, tortury, nieludzkie lub poniżające traktowanie albo karanie, poważne i zindywidualizowane zagrożenie dla życia lub zdrowia, wynikające z powszechnego stosowania przemocy wobec ludności cywilnej w sytuacji międzynarodowego lub wewnętrznego konfliktu zbrojnego i ze względu na to ryzyko nie chce lub nie może korzystać z ochrony kraju pochodzenia.

Zaznaczyć przy tym należy, iż uprawnienia cudzoziemców przebywających na terytorium Polski w związku z udzieloną ochroną uzupełniająca nie różnią się znacznie od uprawnień przysługujących uznanym uchodźcom. Cudzoziemcy ci otrzymują kartę pobytu poświadczającą ich tożsamość i legalny pobyt na terytorium RP, korzystać mogą z prawa do świadczeń z pomocy socjalnej, w tym do szczególnego rodzaju pomocy mającej na celu wspieranie procesu ich integracji, korzystać mogą ze świadczeń rodzinnych, a także uprawnieni są do wykonywania w Polsce pracy.

Mając na uwadze, że Cudzoziemca oraz członków Jego rodziny objęto ochroną międzynarodową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zapewniono możliwość realizacji w Polsce celów życiowych, podjęcia zatrudnienia, edukacji dzieci, a także skorzystania – w razie konieczności – z pomocy socjalnej na prawach przysługujących obywatelom polskim, Rzecznik Praw Obywatelskich nie znajduje przesłanek dla swojej interwencji.

Z poważaniem

A handwritten signature in black ink, consisting of a long horizontal stroke followed by a more complex, stylized flourish.